

SEMESTRALIA.

* Kongres jugoslovanskih novinarjev. Kakor smo že zadnjič poročali, se vrši v dneih 4. do 6. avgusta v Ljubljani glavna skupščina »Jugoslovanskega novinarskega združenja«. Takrat se snidejo v Ljubljani reprezentanti celokupnega jugoslovanskega tiska, da razpravljajo o važnih stanovskih vprašanjih. Kot gosti jugoslovanskih novinarjev dospejo v Ljubljano tudi češki in poljski novinarji, ki bodo s svojim prihodom dali skupščini povsem slovanski značaj. Ljubljanski novinarji imajo važno nalogo, da organizirajo vse predpriprave, da bo skupščina v vsakem pogledu dobro uspeła. Glavno skrb nam delajo prenočišča. V tem oziru se obračamo na celokupno ljubljansko prebivalstvo s prošnjo, da nam gre na roko in nam za ta čas odstopi vse razpoložljive sobe. Sedaj, ko odide dijstvo na počitnice, bo marsikomu mogoče ugoditi našim potrebam. Sloves, ki ga uživa v tem pogledu Ljubljana širom naše domovine, bo znova potrjen. Zavedajte se, da bo glas o gostoljubnosti Ljubljancev napolnil bo zborovanju no-

N našim obmejnim oblastim. Prejeli smo: Ob naši Italijanski meji so zavlale zadnje čase čudne razmere. Italijanski vojaki prekoračijo — celo oboroženi — kadar se jim ljubi, našo mejo. Kaj navedemo tu le dva slučaja: Dne 7. maja so prišli štirje oboroženi italijanski vojaki obmejne finance iz Otokske doline preko meje v gostilno na raze pri Cirkniškem jezeru, se tam namočili v nemoteno odšli. Dne 13. junija smo videli zopet dva italijanska finančnika in brigadirja in enega vojaka na Otokskem Cirkniškem jezera. Kmalu za njimi so prišli še trije, s puškami oboroženi vojaki. Kaj neki imajo iskati na našem ozemlju? Ali so našim merodajnim oblastim ti slučaji znani? Zanimivo bi bilo tudi zvedeti, kje je dobil brigadir italijanske obmejne finance v Otokski

* Radi hudodelstva poneverbe in gošufije je zagovarjal v torek pred diskriminacijskim sodiščem 38letni devec J. Fazarine v št. Jurju ob juž. žel. dne 4. aprila 1922, je bil nastavljen kot zas.

× Oddaja k vojnemu plenu spadajočega materiala. Vsi oni, ki posedujejo še take erarične stvari iz medenine, bronu, luminija in svinca, kot granatne ali pušinske strošnice, žarpanelske kapice itd., jih morajo oddati oblastim najkasneje do konca julija 1923 po ceniku, ki izide v "Službenih Novinah", pozneje pa vsakomur odvzame brezplačno in se proti njim kazensko postopalo.

isk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.
lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».
odgovorni urednik Fr. Brozovič

Ljubljana, 20. junija 1923

V Linblani barometer višji, temper. nizka. Sonce vzhaja ob 4-06, zahaja ob 19-57

Na Klek

(K romanu «Ulenspiegel in Lam Dobrina».)

«Pomozi mi pri mojem naklepu!» je rekel Ulenspiegel; plačam ti s krvjo, če treba.»

Katelina je odvrnila: «Pomorem ti, če te hoče dekle, ki te ima rado, vzeti s seboj na klek Pomladnih duhov, na vsem živčnem soku.»

«Jaz ga vzamem,» se je oglašila Nela.

Katelina je nalila sivkaste mešanice v kristalen kozarec in dala piti obema; tudi jima je nafilila s to zmesjo senčar, nozdrvi, dlani in zapestja, jima dala pojesti ščepec belega praška in jima veličaj, naj se medsebojno gledata, da se združita njuni duši v eno samo.

Ulenspiegel je strmel v Nelo, in sladke dekletove oči so zanetile v njem velik ogenj; potlej pa je imel radi miksture občutek, kakor da ga ščiplje tisoč rakov s svojimi kleščami.

Nato sta se slekla in bila sta lepa v svitu svetiljke, on v svoji ponosni sili, ona v svoji sladki ljubkosti; toda nista se mogla videti, zakaj bila sta že kot uspavana. Katelina je položila Nelin vrat Ulenspiegelu na roko in je dela njegovo roko dekletu na srce.

Tako sta ležala gola drug tik drugega. In obema se je zdelo, da izžarjata njuni telesi pri dotiku sladke ogenj kakor volnce v mesecu rožniku.

Vstala sta, kakor sta namreč pravila kesneje, stopila na oboknico in se odondot zagnala v praznino. Začutila sta, da ju nosi vzduh kakor voda ladje...

In potem ju je vrglo na tečaj ter sta videla čudovite duhove, ki so rajali, se

ruvali zanju, prepevali, in sta videla ptičce in zveri, ki so vreščale in krilile, ter zveri, ki so rjule, sikale, rukale, tulile in mišavkale neznansko...

Ko pa so zapeli petelini, so izginili vsi duhovi in zveri, a Ulenspiegel in Nela sta se prebudila v hladnem jutranjem vetru v domači koči, ležeča na tleh...

Tako se čita v Charles de Costerjevem romanu «Ulenspiegel in Lam Dobrina», v «veseli knjigi kljub smrti in solzama». Roman je pravkar izdala v Lepi opremi Tiskovna zadruga v Ljubljani, poslovenil pa ga je dr. Anton Debeljak. In ondi čitamo, da je zletela bedna «čarovnica» Katelina večkrat na Klek ter da sta Ulenspiegel in Nela po strašnih doživljajih poskušala še enkrat moč čarovnega balzama, «ki kaže nevidne stvari umrljivim očem».

Nela je rekla Ulenspiegelu: «Sleci se! Tudi jaz se slečem. Tu je srebrna pušica z vedežnim mazilom...»

Ko sta bila gola in sta se pomazilila z vedežnim mazilom, sta legla drug ob drugem v travo... In zopet sta zletela in zaplesala...

V 16. veku, v dobi zversko krvoločnih preganjanj luterancev po Nizozemskem in Belgiji, pod vladjo Karla V. in Filipa II., se godi ta impozantni roman. Borba za svojo vero proti tiranstvu in beštijalni lakomnosti papeškega Rima in cesarjev je vsebina tega romana ene največjih leposlovnih umetnin svetovnega slovstva. Povsod so takrat v imenu božjem gradili morilne odre, prižigali grmade, pokopavali žive žene, dekleta in otroke, inkvizitorji so se kopali v rekah ljudske krvi in rablji so mučili, davili, sekali nož in dan. Vse za katoliško vero, papeža in cesarja. Smrt je kosila po

plodoviti širni zemlji, ki so jo obdajali Severno morje, grofija Emden, reka Amiza, Vestfalija, Kleve, Julier in Liege, Kolonja in Treves, Lotaringija in Francija. Smrt je strahovito žela čez površino 340 milj, v dvesto mestih, sto-petdesetih trgih, po selih, pristavah in poljanah. Enajst tisoč rabljev ni imelo počitka nikoli; Nizozemska, Belgija in vse obrobne pokrajine so postale morišča in mrtvišča. Smrt je kosila in sekala, gorele so grmade dan na dan, drevesa ob cestah so bila vešala neštevilnim žrtvam, po grobeh, kamor so metali žive ženske so plesali krvniki, po mestih pa so mrgoleli in se gostili vohuni, največ menihi in vlačuge, ki so hlepeči po de-ležu od imetja ovajencev. Kralj pa je bil dedič žrtev. Tako je hotel rimski papež!

Kri in solze, a tudi ponos, junštva, čudovite žrtve za svobodo, demokrati-zem in edinstvo tvorijo vsebino tega ro-mana. Neskončno zanimiv in poučen je, neskončno aktualen! — Visoka pesem je svobodni misli, brezkončni in brezmejni ljubezni do domovine in neomajni veri, da je proti slogi zavednega naroda naj-bestialnejše nasilstvo končno vendarle brez moči.

Zanimiv je v romanu tudi motiv čarovnic in njih poletavanja na Klek. Na-vedli smo dve mesti iz romana, kjer se govori o «sivkasti mešanici», s katero so se mazali, o prašku, ki so ga jedli, o vedežnem balzamu, ki je ljudi uspal in odnašal na ples duhov. Vera v čarovnice je zahtevala v srednjem veku na tisoče in tisoče žrtev. Tudi na naši zemlji! Po germanskem in romanskem svetu so verjeli sodniki in duhovščina, da daje neki čarovni balzam ljudem resnično moč letati na Klek. In žrtve so

pravile celo same, da na Kleku plešejo s hudiči ter se udajajo z njimi najne-sramnejšim orgijam. V kronikah iz 16. in 17. veka je čitati o sodnih razpravah, na katerih so priznavali moški in žen-ske, da so se mazali z mazilom pod pazduho in po goli desni strani telesa ter so potem letali na gore v družbo hu-dičev in drugih enakih čarovnic in ča-rovnikov.

Zlasti nedelja po binkošti jim je bil posebno ugoden dan za polet na Klek, dasi so se često vračali med so-dro ali snegom.

Dr. Bart. de Spina pripoveduje, da so sploščka 16. veka neko žensko, ki je bila zaprta radi čarovništva, pregovorili, naj se vpiče inkvizitorja namaže z ma-stilom. Videti so hoteli, bo li res letela. Ženska je izjavila da prav nič ne dvo-mi da bo zletela ali pa da pride sam hudič po njo. Vpiče sodnikov se je torej ženska namazila, zaspala in — obležala. De Spina dostavlja, da si je ženska, ko se je zbudila, vendarle do-mišljevala, da je letela in bila v hudiče-vi družbi. In žensko so kajpada vzlic temu kot čarovnico obsodili in na grma-di sežgali!

Iz česa pa je bil tisti čarovni balzam?

Zdravnik papeža Julija III., Andrea de Laguna (1499—1560) je preiskal tako ze-leno mažo, ki so jo zaplenili nekemu zakonskemu paru pri Nantesu. Maža je bila sestavljena iz ekstraktov trobelike (smrdljivca, Conium maculatum), pasje-ga zelišča (grenkoslada, Solanum nig-rum), mandragore, zobnika (Hyoscia-mus) in iz drugih opojnih rastlin. Zdravnik je s to mažo sam namazal neko žensko, ki je trpela zaradi nespeč-nosti, in glej, reva je spala trdno celih

38 ur. Zbuditi so jo morali s silo! In pripovedovala je, da so jo iztrgali iz objema mladega, zelo ljubeznivega mo-ža!

Neki Porta je zapisal sledeči recept čarovne žalbe: Vzemí toliščo če le mož no še ne krščenega, v bakrenem kotlu kuhanega otroka, jo zmešaj z vodo ter dodeni Elcoselinum Aconitum (omej ali lisjak), vejice topoli in saje. Ali pa: Sium, Acorum, Pentaphyllum, pasje ze-lišče, olja in kri netopirjev. Naš Valva-zor poroča, da so se kranjske čarovnice mazale z mešanico iz volčje češnje (Atropa belladonna), omeja (Aconitum) in drugih dišečih rastlin ter da so nato zaspale ter sanjale o plesih, pojedinah, pijakah, godbi in letanju.

S tako mažo si je treba tretji polt tako dolgo, da postane rdeča in da ma-stilo popolnoma popije. Vsakdo ima po-tem občutek, da leta in se vrti ali silno naglo pleše, zlasti ženskam, ki si žele ljubezni, se sanja najrazkošnejše...

Dr. E. M. Kad pripoveduje v «Neu-er» Wr. Tagbl. dne 29. aprila še sledeči dogodek:

Neki zdravnik iz Bergama je prišel pozno ponoči domov. Trkal je, a nihče mu ni odprl. Moral je torej zlesti skozi okno. Ves besen je šel v deklino sobo, da bi jo ozmerjal. Dekla pa je ležala gola, brez zavesti in kakor mrtva na tleh. Zaman jo je na vse načine skušal zbuditi. Ko so dekle zjutraj vprašali, kaj ji je bilo, je dejala, da je ponoči zletela na — Klek! Reva se je bila tudi namazala...

In včasih so take norice sežigali, obe-glavliali, žive zakopavali — na čast božjo, na slavo katoliške cerkve, na po-svelje papežev in na korist cesarjev!

PLAKATIRANJE

v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu ter vseh osta-
lih krajih Jugoslavije
in inozemstvu

OSKRBI

ALOMA COMPANY

ANONCNA IN REKLAMNA DRUŽBA Z O. Z.

CENTRALA LJUBLJANA
KONGRESNI TRG 3

BEOGRAD PODRUŽNICA
BREMSKA UL. 8

INSERIRANJE

v vseh časopisih, revijah,
jah, koledarjih v Jugo-
slaviji in inozemstvu
po originalnih cenah

ZAHVALA.

Prijetna dolžnost me veže, da se kar najtopleje zahvalim prijateljem in tistim tvorniškim podjetjem, ki so se me ob petinpetdesetletnici mojega dela spomnili. Delo mi je bilo od mladih nog potreba in zato smatram vse čestitke samo za priznanje delu. Priznanje delu pa naj bodri ves obrtni stan, zlasti pa naš obrtni naraščaj k tisti vztrajnosti, ki premaguje vse zapreke in ustvarja zadovoljstvo in blagostanje.

V Ljubljani, dne 20. junija 1923.

Avzug Žabkar

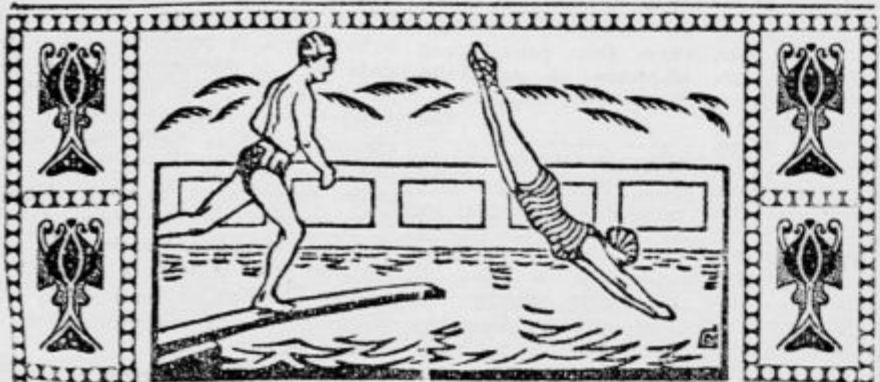
predsednik Strojnih tovarn in ltvarn, d. d.
Ljubljana.

Restavracijo ali hotel

tudi gostilno, na prometnem kraju
vzamem v najem, event. tudi kupim
manjšo, dobro obiskano restavracijo
ali gostilno. Ponudbe pod „En mi-
ljon“ na Aloma Company, Ljubljana,
Kongresni trg 3. 1042

Zastopnik

agilen, dober trgovec, ki je že več let za-
poslen v trgovski stroki s strojnimi oljem
in dobro vpeljan v tovaru in žagah, se
sprejme za takojšnji nastop. Prednost imajo
dotični reflektanti, katerim je dobro znana
Slovenija in Stajerska. Ponudbe s ostančno
označbo dosedanjega delovanja je nasloviti
na upravnistvo „Jutra“ pod šifro „Za-
stopnik 1000“. 1080

Različno kopalno perilo za dame in gospode.
A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10.

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica: Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24

Delniška glavnica Din 50,000.000— in rezerve preko Din 12,500.000—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona,
Kranj, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak,
Šibenik, Šabac, Velikovec, Vršac.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka
d. d., Split; Balkan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35; Bank-
haus Milan Robert Alexander, Wien I., Augustinerstraße 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

ARKO Liqueur Triple Sec

